

**არომატის შემცვლელი ნეიტრალური დენებით მიმდინარე ტოპ კვარკის
იშვიათი დაშლის $t \rightarrow qZ$ შესწავლა მასათა ცენტრის სისტემაში 13 ტევ
ენერგიაზე pp -ურთიერთქმედებებში ATLAS ექსპერიმენტზე**

არჩილ დურგლიშვილი

ელ-ფოსტა: archil.durqlishvili@cern.ch
ფიზიკის დეპარტამენტი,
ბუსტ და საბუნებისმეტყველო მეცნიერებათა
ფაკულტეტი,
ივ. ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის
სახელმწიფო უნივერსიტეტი,
ჭავჭავაძის გამზ. 3, თბილისი 0179

არომატის შემცვლელი ნეიტრალური დენებით მიმდინარე ტოპ კვარკის იშვიათი დაშლა $t \rightarrow qZ$ ($q=u,c$) შესწავლილი იქნა ATLAS ექსპერიმენტზე მასათა ცენტრის სისტემაში 13 ტევ ენერგიაზე პროტონ-პროტონული ურთიერთქმედებების შედეგად დაგროვებული მონაცემების ანალიზით, რომელიც შეესაბამება 36.1 ფბ^{-1} ინტეგრალურ ნათებას. $t \rightarrow qZ$ დაშლის ძიება ჩატარდა ტოპ-ანტიტოპ კვარკების წყვილური დაბადების ტოპოლოგიაში, როდესაც ერთი ტოპ კვარკი იშლება არომატის შემცვლელი ნეიტრალური დენებით ($t \rightarrow qZ$), ხოლო მეორე ტოპ კვარკი იშლება სტანდარტული მოდელის მიხედვით დომინანტური არხით ($t \rightarrow bW$). განხილული იქნა W და Z ბოზონების მხოლოდ ლეპტონური დაშლის არხი. ტოპ კვარკის აშნდ პროცესით მიმდინარე იშვიათი დაშლის $t \rightarrow qZ$ არანაირი ცხადი ნიშანი არ იქნა დამზერული. 95% დამაჯერებლობის დონით შეფასებული იქნა $t \rightarrow uZ$ და $t \rightarrow cZ$ პროცესების ფარდობითი ალბათობების დამზერული (მოსალოდნელი) ზედა ზღვარი $BR(t \rightarrow uZ) < 1.7 \times 10^{-4}$ (2.4×10^{-4}) და $BR(t \rightarrow cZ) < 2.4 \times 10^{-4}$ (3.2×10^{-4}).